

Emociju regulācijas prasmju aptaujas adaptācija Latvijā

Inese Paiča, Mg. sc. sal
Rīgas Stradiņa universitātē
Rīgas Psihiatrijas un narkoloģijas centrs

Prof. **Kristīne Mārtinsone**, Dr. psych
Rīgas Stradiņa universitātē

Aktualitāte. Problēma. Mērķis

Emociju regulācija – aktuāls temats psiholoģijas un medicīnas pētījumos Eiropā un ASV, bet ne Latvijā

Trūkst latviešu valodā adaptētu aptauju par emociju regulāciju
Klīniskā nepieciešamība

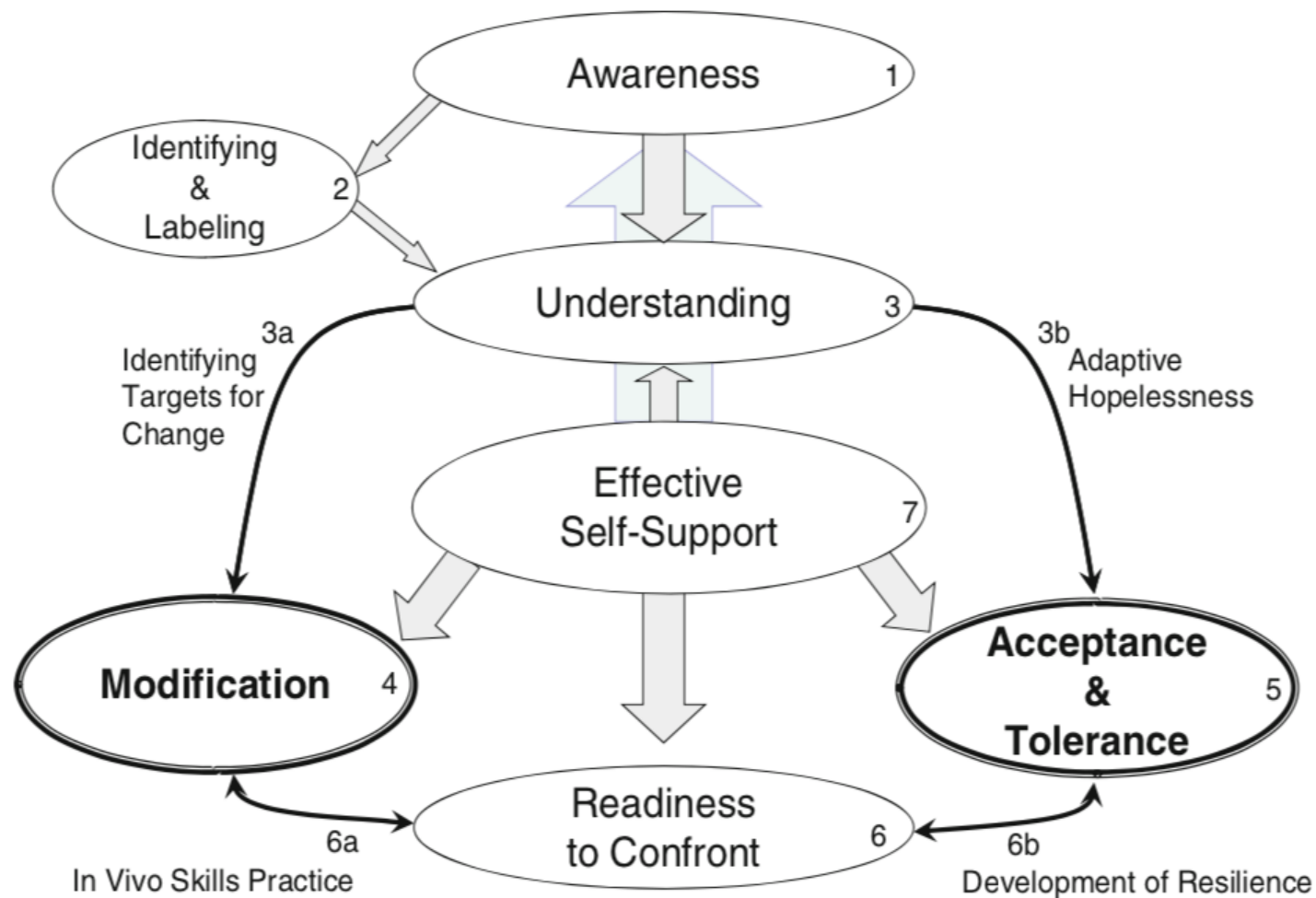
Mērķis: adaptēt aptauju *Emotion Regulation Skills Questionnaire* (ERSQ-27; Berking & Znoj, 2008) latviešu valodā un pārbaudīt aptaujas latviskās versijas ticamību un validitāti.

Aptaujas izstrādes vēsture

- Vairāki teorētiskie koncepti par **emociju regulāciju**, kas skaidro vai nu tikai atsevišķus aspektus, vai fokusējas uz disfunkciju.
- 2008. gadā Vācijā izstrādāts **adaptīvo emociju regulācijas prasmju modelis** (*Adaptive Coping with Emotions Model*) (Berking & Whitley, 2014)
- Selbsteinschätzung emotionaler Kompetenzen – 27 (SEK-27) (Berking & Znoj, 2008)
- Aptaujas adaptācija **angļu** valodā *Emotion Regulation Skills Questionnaire (ERSQ)* (Berking & Whitley, 2014; Grant, Salsman & Berking, 2018)
- Aptauja veiksmīgi adaptēta **japāņu** valodā (Fujisato et al., 2016)

Aptaujas teorētiskais pamats

Adaptīvo emociju regulācijas prasmju modelis (*Berking & Whitney, 2014*)

Aptaujas struktūra

A daļa

50 dažādas emocijas. Atbildes 5 punktu Likerta skalā (*nekad, reti, dažreiz, diezgan bieži, ļoti bieži*)

B daļa

27 apgalvojumi par emociju piedzīvošanu. Atbildes 5 punktu Likerta skalā (*nekad, reti, dažreiz, diezgan bieži, ļoti bieži*)

Apgalvojumi veido **9 skalas**. Augstāks punktu skaits = labāk attīstītas prasmes

- 1) Emociju apzināšanās
- 2) Sajūtu atpazīšana ķermenī
- 3) Skaidrība
- 4) Izpratne
- 5) Pieņemšana
- 6) Tolerance
- 7) Gatavība konfrontēties
- 8) Sevis atbalstīšana
- 9) Modifikācija

Metode

Pētījuma dalībnieki (N = 202)

Vecums 18 – 66 (M = 33.4, SD = 13,5)

Dzimums 165 sievietes (81,7 %), 37 vīrieši (18,3 %)

Izglītība pamata 5 (2,5 %), vidējā 75 (37,1 %), vidējā profesionālā 24 (11,9 %), augstākā 98 (48,5 %)

Pacienti (n = 70) Rīgas Psihiatrijas un narkoloģijas centrā (34,7 %)

Retesta izlase (n = 30)

Aptaujas tika aizpildītas papīra formātā no 2018. gada decembra līdz 2019. gada aprīlim.

Ievēroti ētiskie aspekti

Metode

Instrumentārijs

- 1) **Respondentu demogrāfisko datu aptauja**
- 2) **Emociju regulācijas prasmju aptauja** (Emotion Regulation Skills Questionnaire (ERSQ-27; Berking & Znoj, 2008))
- 3) **Emociju regulācijas aptauja** (Emotion Regulation Questionnaire /ERQ/, Gross & John, 2003). Latvijā aptauju adaptējusi M. Morozova (2011)
- 4) **Aptauja emociju regulācijas grūtību noteikšanai** (Difficulties in Emotion Regulation Scale /DERS/ Gratz & Roemer, 2004). Latvijā aptaujas sākotnējo adaptāciju veikusi G. Jansone (2011).
- 5) **Toronto aleksitīmijas skala** (Twenty – Item Toronto Alexithymia Scale /TAS – 20/, Bagby, Parker & Taylor, 1994) Latvijā aptauju adaptējusi S. Gaide (2004)

Metode

Datu apstrāde un analīze

SPSS (*Statistical Package for the Social Science* v. 24.0) programma

R 2.15.2 programma, veicot apstiprinošo faktoru analīzi

- Tika aprēķināti un analizēti ERSQ aptaujas latviskās versijas psihometriskie rādītāji gan pantu, gan skalu līmenī
- Skalu ticamības pārbaude (iekšējās saskaņotības analīze un rezultātu noturība laikā)
- Tika pārbaudīts, vai dati atbilst faktoru analīzes veikšanai (KMO, Bartleta sfēriskuma tests)
- Izpētošā faktoru analīze
- Apstiprinošā faktoru analīze
- Aptaujas konverģentās validitātes pārbaude

Rezultāti

ERSQ skalu aprakstošās statistika, Kronbaha alfa, Spīrmena korelācijas koeficients

Skala	M (n = 202)	SD	α	Retests (n = 30)
Apzināšanās	2,51	0,82	.74	.90
Sajūtas	2,57	0,78	.64	.82
Skaidrība	2,6	0,77	.78	.87
Izpratne	2,57	0,82	.78	.84
Pieņemšana	2,54	0,75	.70	.83
Tolerance	2,29	0,94	.82	.93
Konfrontācija	2,44	0,87	.79	.85
Sevis atbalstīšana	2,53	0,83	.81	.94
Modifikācija	2,12	0,75	.70	.86
ERSQ kopā	2,46	0,60	.95	.89

Rezultāti

Konverģentā validitāte – Spīrmena korelācijas koeficients, $p < 0,001$

	Skalas	1	2	3	4	5	6	7	8
1	ERSQ Apzināšanās								
2	DERS Apzināšanās trūkums	-.53							
3	TAS Grūtības identificēt jūtas	-.42	-						
4	ERSQ Izpratne	.57	-.51	-.68					
5	ERSQ Pieņemšana	.40	-.32	-.48	.59				
6	DERS Grūtības pieņemt	-.27	-	.56	-.41	-.36			
7	ERQ Kognitīvā pārvērtēšana	-	-.31	-.29	.34	.28	-.27		
8	ERSQ Modifikācija	.48	-.40	-.54	.69	.67	-.39	.42	

Rezultāti

KMO (*Kaiser-Meyer-Olkin*) rādītājs 0,89

Bertleta rādītājs (*Bartlett's Test of Sphericity*) χ^2 (351) = 2920,88, $p < 0,001$

Aprēķināti katra panta diskriminācijas indeksi (no 0,41 līdz 0,72)

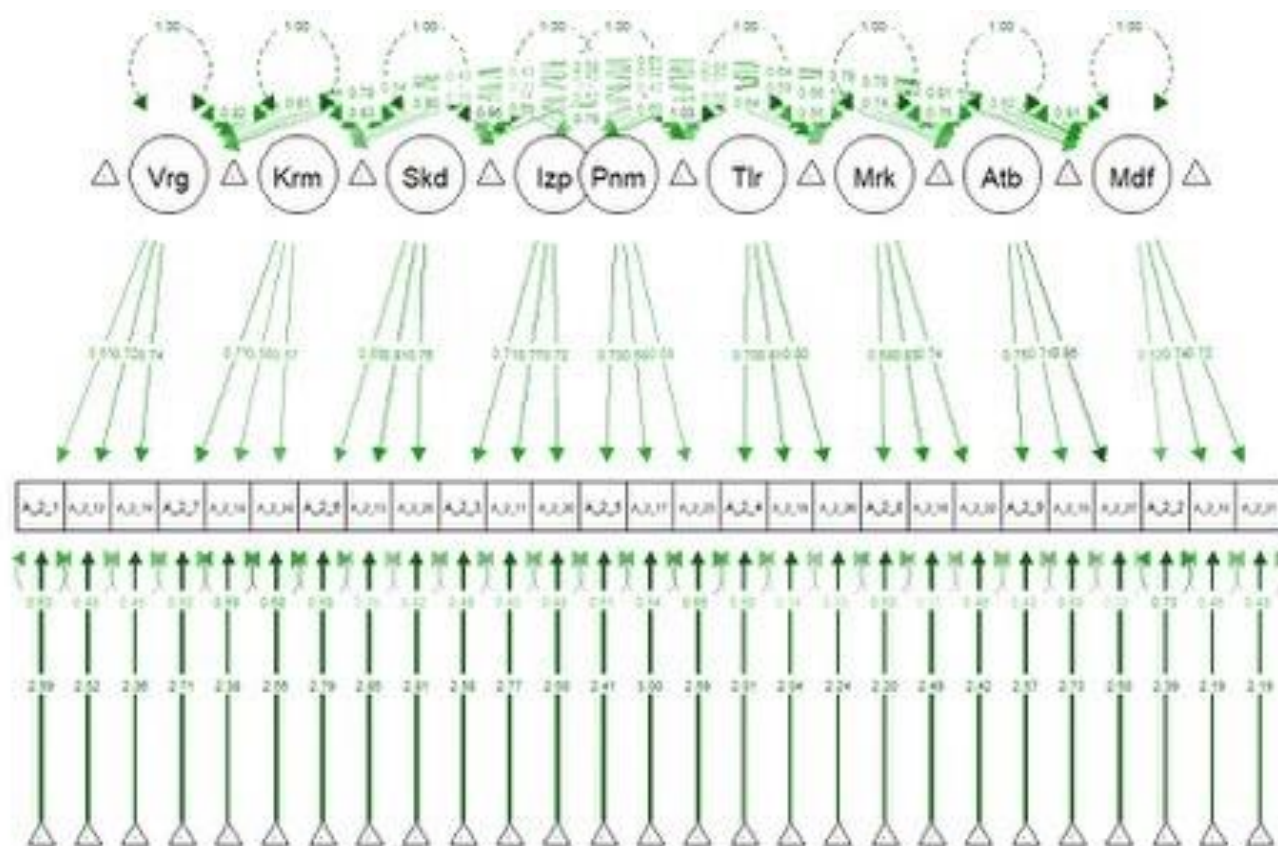
Piecu faktoru struktūra

Aptaujas 19. apgalvojums, kuru izņemot, statistiski nozīmīgi uzlabojas χ^2 un RMSEA vērtības

$\chi^2 = 550.698/263$ bez 19. $\chi^2 = 640.731/288$ ar 19.

Izteikta pantu līdzība un pārāk ciešas korelācijas
“Izpratnes” un “Pieņemšanas” skalās

Rezultāti

Secinājumi

Ticamība

Augsta skalu iekšējā saskaņotība, pietiekama rezultātu noturība laikā, saskan ar oriģinālās aptaujas rādītājiem

Konverģentā validitāte

Iegūtās korelācijas ir statistiski nozīmīgas un prognozētajā virzienā, saskan ar oriģinālās aptaujas rādītājiem

Pantu psihometriskā analīze

Diskriminācijas un reakcijas indeksi atbilst labu aptaujas pantu psihometriskajiem kritērijiem, kas liecina par adekvātu oriģinālās aptaujas tulkojumu

Faktoru analīze - ...

Literatūras saraksts

Berking, M., & Whitley, B. (2014). Affect regulation training. *Handbook of emotion regulation*. Springer

Grant, M., Salsman, N. L., & Berking, M. (2018). The assessment of successful emotion regulation skills use: Development and validation of an English version of the Emotion Regulation Skills Questionnaire. *PloS one*, 13(10), e0205095.

Joormann, J., and Stanton, C. H. (2016). Examining emotion regulation in depression: a review and future directions. *Behav. Res. Ther.* 86, 35–49. doi: 10.1016/j.brat.2016.07.007

Visted, E. V., Vøllestad, J. J., Nielsen, M. M., & Schanche, E. E. (2018). Emotion Regulation in Current and Remitted Depression: A Systematic Review and Meta-Analysis. *Frontiers in psychology*, 9, 756.

Paldies par uzmanību!

DRS
R